

1. maj 2005 Tryghed og forandring

Af **Dennis Kristensen**
Formand for Fag og Arbejde

Det danske samfund er under forandring.

Det er egentlig ikke de store spektakulære forandringer. Det er ikke den store omvæltning, hvor alt forandrer sig over en nat, men derimod de små stiltfærdige forandringer. Bid for bid.

Arbejdspladsen forandrer sig. Arbejdslivet forandrer sig. Arbejdsmarkedet forandrer sig. Det private erhvervsliv forandrer sig. Den offentlige sektor forandrer sig. Og vi forandrer os hver især. Ikke over en nat, men bid for bid.

Vores vilje til fællesskab forandrer sig. Bid for bid flytter vores fokus fra det, vi sammen tager ansvar for, til det, vi hver for sig vil have rum til.

Velfærdssamfundet forandrer sig. Bid for bid flytter vores fokus fra at udvikle velfærden til at afvikle eller i det mindste prioritere velfærdsydelse.

----- 0 -----

Den danske velfærdsmodel er under forandring.

Vi skal diskutere velfærd. Vi står overfor store udfordringer, der grundlæggende handler om, hvordan vi finansierer fremtidens velfærdsydelser.

Men velfærdsdiskussionen må ikke ende som alene eksperternes diskussioner om cool cash og tørre statistikker. Velfærdsdiskussionen handler i bund og grund om varme hænder.

Varme hænder, som fællesskabet rækker ud til de, der har behov for en hjælpende hånd.

Velfærd handler om, hvor ofte fru Jensen på 4. sal kan få en snak, kan komme i bad, kan få gjort rent og købt ind og om, at hendes social- og sundhedshjælperes tid styres af fru Jensens behov og ikke af stopure, af stregkodelæsere og af kontrol.

Og velfærd handler om, at Tobias på 2 år kan opnå tryghed, nærhed og udvikling hos dagplejeren eller i daginstitutionen.

Ja, velfærden handler i virkeligheden om, at mennesker gør noget for andre mennesker. I børnepasningen, i undervisningen, i sygdomsbehandlingen, i ældreomsorgen. Velfærd og offentlig service bygger på menneskelig kontakt.

Derfor må velfærdsdiskussionen ikke ende som en sparediskussion. Så rigt et samfund som det danske har råd til velfærd. Vi har råd til at tage os af fru Jensen og vi har råd til at tage os af Tobias.

Og vi kan og skal skaffe os råd til, at der om ikke så mange år bliver mange flere fru Jensen'er og langt færre Tobias'er. Den velfærdsdebat, som vi står overfor skal handle om, hvordan vi som fællesskab fastholder vores ansvar for de svageste - også, når der bliver flere ældre, der lever længere og når der samtidig bliver færre nye på arbejdsmarkedet.

Fru Jensen og Tobias har krav på tryghed i velfærdssamfundets forandring.

----- 0 -----

Den udfordring kan vi kun løse, hvis vi vil noget med fællesskabet - hvis vi vil velfærden.

Derfor ærgrer jeg mig over, at den nyvalgte socialdemokratiske partiformand har valgt at sætte afskaffelse af efterlønnen og forhøjelse af pensionsalderen øverst på sin politiske dagsorden.

Venstre satte sig ved valget i 2001 dygtigt og effektivt på den oprindelige socialdemokratiske dagsorden om fastholdelse og udvikling af velfærdssamfundet. Den manøvre satte reelt socialdemokraterne skakmat ved valget både i 2001 og 2005. Metoden til at komme tilbage på skakbrættet bør ikke være, at socialdemokraterne sætter sig på Venstres oprindelige dagsorden om nedbrydning og afvikling af centrale dele af den danske velfærd.

Tværtimod.

----- o -----

For mig er efterløn og folkepension integrerede dele af et moderne velfærdssamfund.

At få os til at blive længere på arbejdsmarkedet handler ikke om pisk - om at forringe vilkårene for at forlade arbejdsmarkedet. Det handler derimod om gulerod - om at gøre det attraktivt at blive.

Det danske arbejdsmarked er i dag ikke til rådighed for ældre. Det dokumenterer ledigheden blandt de ældre, og det dokumenterer ældres overgang til efterløn før det tidspunkt, hvor det bedst kan betale sig.

FOA's medlemmer går på efterløn, før de fylder 62. Det er blevet stadig hårdere både fysisk og psykisk at være ansat i kommuner og amter. Social- og sundhedsassistenten, dagplejeren, buschaufføren, rådhusbetjenten og pædagogmedhjælperen træffer alt for sjældent et frit valg om at gå på efterløn.

Det at forlade arbejdsmarkedet skal i et moderne og velstående samfund handle om at træffe et valg. Om at have en reel valgmulighed mellem at gå eller blive på nogle vilkår, som tager hensyn til alderen. Og den valgmulighed handler om fleksibilitet. Vi er forskellige som unge og vi ældes forskelligt, og vi skal have mulighed for at blive, hvis kræfterne og lysten rækker til det, og vi skal have mulighed for at gå, hvis kræfterne ikke slår til længere eller lysten mangler. Retten til efterløn og folkepension sikrer en reel valgmulighed og dermed fleksibilitet i forhold til, hvornår vi hver især vælger at trække os tilbage.

Bevarelse af retten til efterløn og folkepension giver tryghed i forandringerne.

----- o -----

Til gengæld skal vi diskutere, hvordan vi prioriterer og målretter fremtidens velfærdsydelse.

Reel velfærd handler ikke om, at vi alle sammen får det samme, men derimod om at vi i fællesskab vælger at tage ansvar for de svageste.

Vores muligheder for at foretage fælles og solidariske valg er godt på vej til at smuldre.

Regeringens skattestop og skattelettelse dræner de offentlige kasser for de midler, som kunne medvirke til at fremtidssikre velfærden - i 2004 kostede regeringens skattepolitik de offentlige kasser 19 milliarder kr. i mistede indtægter.

Der er tale om en helt bevidst strategi, der handler om at fjerne pengene først for derefter at konstatere, at besparelser er nødvendige.

Skattelettelse er ikke vejen til fremtidssikring af velfærdssamfundet.

Tværtimod, så skaber de politiske partiers konkurrence om at love skattelettelse, nye problemer for velfærdssamfundet.

Den altafgørende forudsætning for at løse velfærdssamfundets udfordringer handler derimod om øget beskæftigelse, om integration på arbejdsmarkedet af flygtningenes og indvandrernes efterkommere, og om en koncentreret indsats for løbende efteruddannelse og opkvalificering af lønmodtagerne.

Og netop på disse områder - beskæftigelse, integration og efteruddannelse - svigter regeringen.

----- o -----

Udflytningen af danske arbejdspladser til lavtlønslandene stiller nye krav til fremtidens danske arbejdspladser.

Og det er krav, som ikke mindst handler netop om uddannelse, efteruddannelse og kompetenceudvikling.

Det er glædeligt, at regeringen vil i dialog med arbejdsmarkedets parter om at styrke voksen- og efteruddannelsen for især de ufaglærte, også selvom regeringens motiver bliver skæmmet af betydelige besparelser på området.

Elektronisk reprint fra www.foa.dk

For fagbevægelsen bør kompetenceudvikling blive det næste store projekt på linje med etableringen af arbejdsmarkedspension til alle i slut-firserne.

Vedligeholdelse af de ansattes kompetencer og uddannelser skal efter min opfattelse indføres i overenskomsterne som egentlige rettigheder til betalt efter- og videreuddannelse i arbejdstiden.

At have de rette kompetencer til jobbet handler også om tryghed i forandringerne.

----- o -----

Udflytningen af danske arbejdspladser styres af profitmuligheder uden hensyn til arbejdsforholdene i lavtlønslandene.

1. maj handler i høj grad også om solidaritet henover grænserne.

Også andre skal have retten til velfærd. Også andre skal have del i de grundlæggende lønmodtagerrettigheder og de øvrige menneskerettigheder.

Når danske arbejdspladser placeres i lande, hvor de grundlæggende lønmodtagerrettigheder og menneskerettigheder trædes under fode, efterlader det en skamplet på Danmark.

En tilsvarende skamplet må vi ikke acceptere, når det handler om placering af danske lønmodtageres pensionsopsparing.

Danske lønmodtagere skal kunne modtage deres pension med vished for, at pengene ikke stammer fra undertrykkelse af lønmodtagere i fjerne egne af verden.

Det er også vores fælles ansvar i fagbevægelsen.

----- o -----

På samme måde er fornyelsen af fagbevægelsen et fælles ansvar.

Og fagbevægelsen er under forandring.

Grundlæggende handler det om at finde en ny balance mellem individet og fællesskabet.

Og det handler i bund og grund om at kunne give nye bud på, hvad solidaritet, fællesskab og faglig indsats er i det 21. århundrede.

Fornyelsen af LO er et spændende og nødvendigt projekt, som giver os mulighed for ikke bare i ord, men også i handling at dokumentere, at fællesskab og individ ikke er hinandens modsætninger, men at fællesskab giver muligheder for den enkelte.

Der er fortsat brug for en fagbevægelse i det danske samfund - hvis vi vel og mærke erkender, at udviklingen stiller krav til fagbevægelsen om nytænkning og fornyelse.

----- o -----

Det kommunale Danmarkskort er under forandring.

Kommunalreformen er den største personalepolitiske omstillingsproces, der nogensinde er set i Danmark.

Reformen berører direkte eller indirekte 800.000 ansatte i stat, amter og kommuner.

Det er de ansatte, der hver dag - og hver aften og hver nat - leverer den offentlige service.

De er om nogen eksperter i, hvordan velfærdssamfundet fungerer i praksis. Det er dem, der møder borgerne i ældreplejen, på fødeafdelingen, i den kommunale dagpleje, på skadestuen, i bussen og på rådhuset.

Det er dem, der ved, hvor skoen trykker.

Vi har krævet en tryghedsgaranti for de offentligt ansatte. Tryghed i forandringen giver det bedste medspil, når der skal tænkes nyt. Hvis man frygter for sit job, så bruges energien indadvendt - i stedet for at bruge den udadvendt til gavn for os alle. Til gavn for de nye kommuner. Og til gavn for borgerne.

Det handler i virkeligheden om fair play: Engageret medspil i bytte for tryghed i forandringen.

----- o -----

Forleden var jeg sammen med Ole, der er pedel på et gymnasium. Ole havde spurgt både Gud og hvermand om, hvad der skulle ske med ham efter kommunalreformen.

Og da hverken gud eller hvermand kunne svare, gik han i stedet til gymnasiets rektor. Svaret var kort og kontant: Gymnasierne bliver selvejende institutioner, der alvorligt må overveje, om de tekniske opgaver skal udliciteres. Sker det, så står Ole til fyring.

Og ikke nok med, at han står til fyring. Han bor også i en tjenestebolig på gymnasiet. Er man ikke længere ansat, ja - så har man heller ingen bolig.

Ole har her og nu brug for tryghed i forandringen.

----- o -----

Desværre har regeringen gjort brug af et snævert flertal i forbindelse med kommunalreformen.

Selvom det er 5 minutter i 12, er der grund til endnu engang at opfordre begge sider i folketinget til at få enderne til at nå sammen.

En kommunalreform med vidtgående menneskelige og velfærdsmæssige konsekvenser bliver for skæv, når et snævert flertal trumfer sin egen vilje igennem. Det går ud over bredden. Det går ud over holdbarheden. Og det går ikke mindst ud over de ansatte.

En reform af dette omfang skal skabe mere og bedre velfærd. Det kræver bred politisk opbakning.

Et bredt flertal bag reformen vil give både borgere og ansatte tryghed i forandringerne.

----- o -----

1. maj handler også om tryghed. Og tryghed skabes af fællesskabet. Velfærd forudsætter fællesskab. Og fællesskab kræver, at vi hver især tager et ansvar.

----- o -----

Tak for jeres opmærksomhed.
Fortsat god 1. maj.